

SBi-anvisninger om afhjælpning af PCB i bygninger

Helle Vibeke Andersen (hva@sbi.aau.dk)

Tak til alle bidragsydere

Anvisning 1

Undersøgelse og vurdering af PCB i bygninger

Anvisning 2

Renovering af bygninger med PCB

1. udgave sommer 2013 - efterfølges af 2. udgave

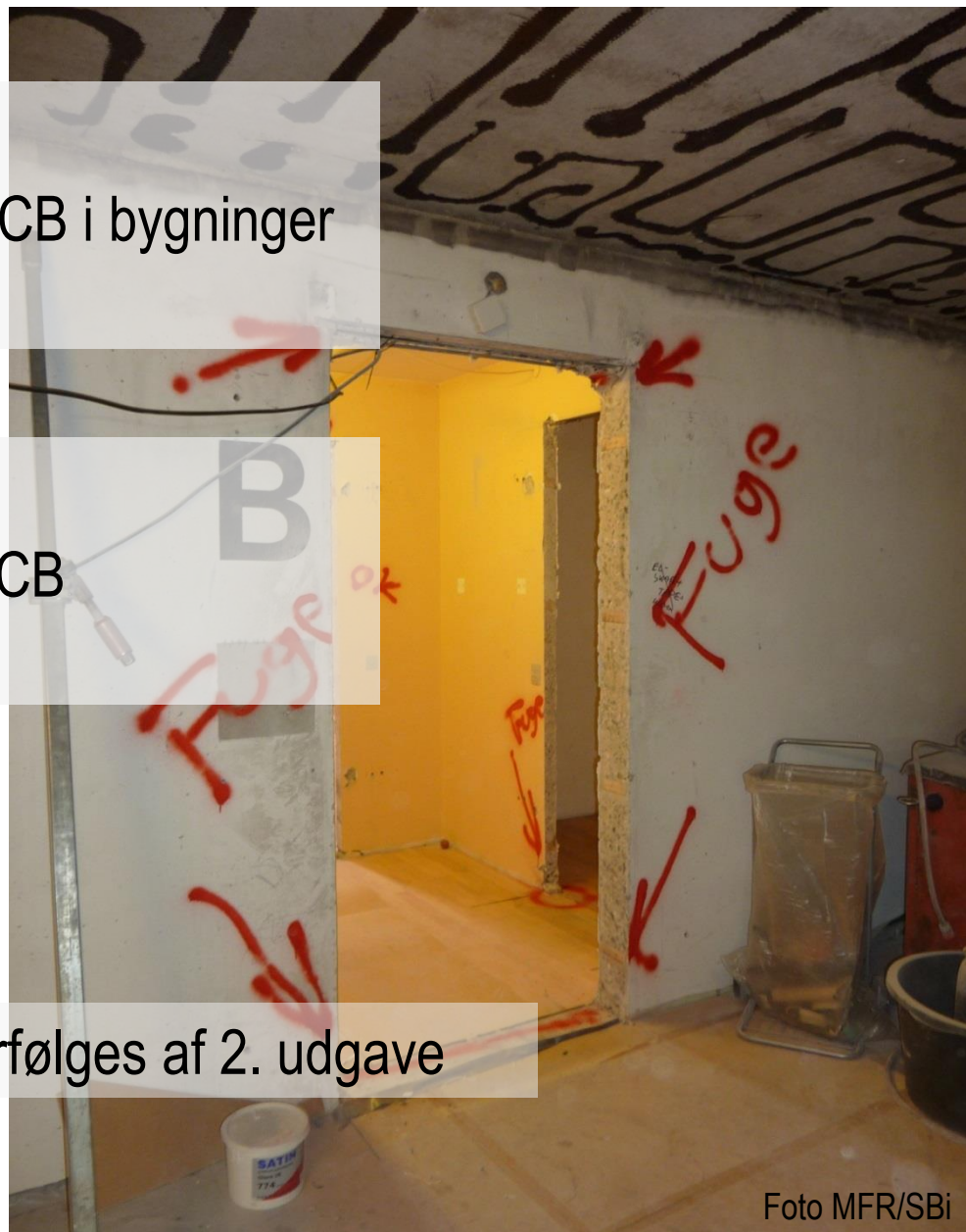

Foto MFR/SBi

Anvisning 1: Undersøgelse og vurdering af PCB i bygninger

Hvad er PCB ?

Hvilke bygninger kan være forurenet med PCB ?

Hvor skal der tages prøver
– luft hhv. materialer ?

Hvor skal der tages materialeprøver ift. håndtering og affald?

Hvordan skal man tage prøver
– luft hhv. materialer ?

Hvordan er luftkoncentrationerne af PCB ift. SST's vejl. aktionsværdier?

Hvilke midlertidige afhjælpnings-tiltag kan man foretage?

Anvisning 1: Undersøgelse og vurdering af PCB i bygninger

Indledning

1. PCB's egenskaber og anvendelse
2. Bygningsundersøgelse
3. Kemiske analyser
4. Bestemmelse af PCB i indeluften
5. Bestemmelse af PCB indholdet i byggematerialer
6. Aktionsværdier og midlertidig afhjælpning

Hvad er PCB ?

1. PCB's egenskaber og anvendelse

1.1 De kommerciële PCB-produkter

1.2 Fysisk-kemiske egenskaber

1.3 Toksiske egenskaber

1.4 PCB i byggematerialer

1.5 Primære, sekundære og tertiære kilder

1.6 PCB i indeluft

1.7 Luftmålinger

1.8 Regler

Hvad er PCB ?

Hvilke bygninger kan være forurenede med PCB ?

Hvor skal der tages prøver
– luft hhv. materialer ?

Hvordan skal man tage prøver – luft hhv. materialer ?
--

Hvordan er luftkoncentrationerne af PCB ift. SST's vejl. aktionsværdier?

*Sundhedsmæssigt
udgangspunkt*

Hvilke midlertidige afhjælpnings-tiltag kan man foretage?

Anvisning 1: Undersøgelse og vurdering af PCB i bygninger

Renovering/nedrivning

Hvor skal der tages prøver
- luft og materialer ?

Hvordan skal man tage prøver
- luft og materialer ?

Er der PCB i bygningen ?

Indledende og
opfølgende (fuld)
kortlægning

Håndtering ift. sikkerhed
og affaldssortering

Sundhedsmæssigt udgangspunkt
Kontrol af afhjælpningstiltag

Hvor skal der tages prøver
- luft og materialer ?

Hvordan skal man tage prøver
- luft og materialer ?

Hvordan er luftkoncentrationerne af PCB

Målebetingelser rettes mod
størst mulig reproducerbarhed

*PCB-koncentration varierer bl.a. med
temperatur og luftskifte*

Anvisning 1: Undersøgelse og vurdering af PCB i bygninger

Hvor skal der tages prøver
- luft og **materialer** ?

Tabel 2-1: Eksempler på byggevarer opdelt på hustyper fra 1950 til 1977 med mulig risiko for PCB indhold.

Byggevarer	Kan typisk findes i/på	Enfamiliehuse, villaer	Kæde- og rækkehuse	Flerfamiliehuse	Stuehuse	Etegeboliger	Industri- og kontorbyggeri
Fugemasse	Vinduer og døre, skillevægge, elementfuger, fuger i gulv, altaner, rørgennemføring						
Fugebånd	Vinduer og døre, skillevægge, elementfuger, ved bjælker, ved glaslister mv.						
Termoruder	Vinduer og døre, termorudeforsegling						

*Forekomst af PCB i en- og tofamiliehuse,
Jensen et al., 2009*

Anvisning 1: Undersøgelse og vurdering af PCB i bygninger

Hvor skal der tages prøver
- luft og **materialer** ?

Fugemasse

- hvor kan der være fuger, der kan indeholde PCB
- forslag til klassificering af, hvornår fuger er "ens"
- opdelt efter forløbet i praksis: indledende kortlægning
opfølgende/fuld kortlægning
større byggerier

Hvordan skal man tage prøver
- **luft** og materialer ?

4.5 Fremgangsmåde ved måling

4.5.1. Forberedelse

4.5.2. Udstyr

4.5.3. Trin for trin

Anvisning 1: Undersøgelse og vurdering af PCB i bygninger

Indledning

1 PCB's egenskaber og anvendelse

2 Bygningsundersøgelse

→ 3 Kemiske analyser

4 Bestemmelse af PCB i luften

5 Bestemmelse af PCB indholdet i byggematerialer

6 Aktionsværdier og midlertidig afhjælpning

3. Kemiske analyser

- prøvetagning og kemisk analyse skal koordineres
- kommunikationen mellem prøvetager og analyselaboratorium

Anvisning 1: Undersøgelse og vurdering af PCB i bygninger

Hvilke midlertidige afhjælpnings-
tiltag kan man foretage?

6. Aktionsværdier og midlertidig afhjælpning

Aktionsværdier – årsmiddelværdier

Tolkning af måleresultater (evt. gentagelse af målinger)

Midlertidig afhjælpning

øget luftskifte

øget rengøring

afdækning af primære kilder

Anvisning 2: Renovering af bygninger med PCB

Hvad vides om bygningen og hvilke undersøgelser mangler?

Hvad indebærer renoveringsprocessen?

Hvilke afhjælpningsmetoder findes?

Hvordan sikres arbejdsmiljø, brugere og ydre miljø?

Hvordan håndteres byggeaffaldet?

Hvordan gennemføres renoveringen?

Anvisning 2: Renovering af bygninger med PCB

Indledning

1 Renoveringsprocessen

2 Afhjælpningsmetoder

3 Sikkerhedsforhold

4 Affaldshåndtering

5 Renoveringsarbejde

Anvisning 2: Renovering af bygninger med PCB

Valg af afhjælpningstiltag vil være en balance mellem:

- PCB-forureningens omfang
- Konsekvenser af at forstyrre bygningens funktion
- Omkostningerne ved afhjælpningen

Anvisning 2: Renovering af bygninger med PCB

Hvad indebærer renoverings-
processen?

1 Renoveringsprocessen

1.1 Planlægning

1.2 Vurdering af skitseforslag

1.3 Valg af afhjælpningsmetode

1.4 Udbud

1.5 Bygherres egen planlægning

1.6 Udførelse

1.7 Kontrol og kvalitetssikring

1.8 Information og kommunikation

Hvilke afhjælpningsmetoder findes?

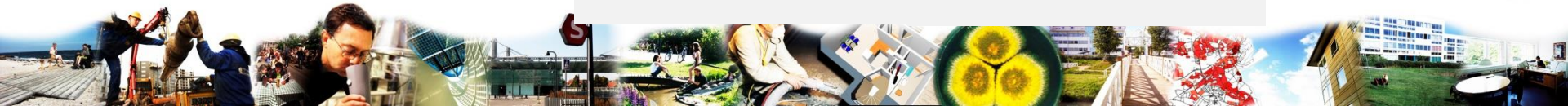

2. Afhjælpningsmetoder

Afhjælpning

Reduktion af
PCB kilde

Kontrol af PCB
eksponering

Anvisning 2: Renovering af bygninger med PCB

2. Afhjælpningsmetoder

Metode
Fysisk fjernelse
Udtrækning
Kemisk nedbrydning
Udbagning
Indkapsling
Ventilation
Luftrensning
Rengøring
Begrænsning i ophold

- Virkemåde
- Kildetype, der kan behandles (primær, sekundær, tertiær)
- Erfaringer
- Sikkerhedsforhold
- Påvirkning af bygningsanvendelse
- Tidsperspektiv og robusthed
- Omkostningsniveauet

Tabel med opsummering af fordele og ulemper

Anvisning 2: Renovering af bygninger med PCB

3 Sikkerhedsforhold

3.1 Arbejdsmiljø

3.2 Sikkerhed for brugere

3.3 Spredning af PCB til eksternt miljø

Anvisning 2: Renovering af bygninger med PCB

4 Affaldshåndtering

4.1 PCB i byggematerialer

4.2 Erhvervsaffald egnet til materialeudnyttelse

4.3 Klassificering af affald

4.4 Håndtering og opbevaring

4.5 Anmeldelse

4.6 Endelig bortskaffelse eller deponering

Anvisning 2: Renovering af bygninger med PCB

5. Renoveringsarbejdets gennemførelse

Metode
Fysisk fjernelse
Udtrækning
Kemisk nedbrydning
Udbagning
Indkapsling
Ventilation
Luftrensning
Rengøring
Begrænsning i ophold

5.1 Fysisk fjernelse

5.2 Udtrækning

5.3 Kemisk nedbrydning

5.4 Udbagning

5.5 Indkapsling

5.6 Ventilation

5.7 Luftrensning

5.8 Administrative tiltag

Anvisningen kan ikke anvendes til præcist at forudsige, hvordan renoveringen vil forløbe. Det skyldes bl.a.:

- at renoveringsforløbet bl.a. afhænger af, hvilken bygning der er tale om, hvor meget PCB der er i byggematerialerne og hvordan ventilationen fungerer i bygningen
- at det er ofte ikke tilstrækkeligt at fjerne eller indkapsle de primære kilder
- at omkostningerne ved afhjælpningen skal ses i forhold til bygningens funktion og stand
- at der **mangler viden** om de sekundære og tertiære kilders indflydelse på PCB-koncentrationen i indeluften
- at der **mangler viden** om effektiviteten af de fleste afhjælpningsmetoder set over et længere tidsperspektiv

Anvisningerne i høring 17. april-1.maj

Tak for opmærksomheden

Foto MFR/SBi